

Lublin 2019-10-28

Dr hab. n. med. Ewa Rudnicka – Drożak

Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej

UM w Lublinie

Recenzja rozprawy na stopień doktora nauk medycznych

pt. „Analiza nadumieralności mężczyzn w województwie łódzkim w latach 1999-2014”

Beata Ciabiada - Bryła

Promotor: dr hab. n. o zdrowiu Małgorzata Piwała

Przedstawiona do recenzji praca zawiera 334 strony podzielone na następujące rozdziały: 1. Teoretyczne ramy problemu zawierający podrozdziały wprowadzające w tematykę pracy; następnie: 2. Cele pracy; 3. Materiał i metody; 4. Charakterystyka badanej populacji; 5. Wyniki, 6. Dyskusja; 7. Podsumowanie wyników i zakończenie; 8. Streszczenie w języku polskim; 9. Streszczenie w języku angielskim; 10. Bibliografia (188 pozycji); 11. Aneks, 12. Spis tabel (61 + 101), 13. Spis rycin (108) oraz 14. Załączniki zawierający Kartę zgonu, Opinię Komisji Bioetycznej przy Uniwersytecie medycznym w Łodzi.

Po zapoznaniu się z treścią pracy przedstawiam Wysokiej Radzie recenzję, w której formułuję moją opinię.

Uwagi ogólne

Od lat obserwowane jest niekorzystne zjawisko nadumieralności mężczyzn. U jego podłoża leżą różnorodne przyczyny. Tym niemniej jest to stosunkowo rzadko temat podejmowany przez badaczy.

Rozprawa doktorska dotyczy zatem bardzo ważnego zagadnienia. Na uwagę zasługuje trafność wyboru tematyki badań, bowiem obserwowany w ostatnich trend stwarza wyzwanie dla działań zdrowia publicznego w Polsce. Opracowanie i wdrożenie międzysektorowych rozwiązań systemowych i działań wzmacniających kształtowanie wiedzy i postaw prozdrowotnych (edukacyjnych i profilaktycznych) staje się priorytetem. Bez rozpoznania sytuacji – a więc w tym wypadku analizy zjawiska nadumieralności mężczyzn planowanie przyszłych działań staje się niemożliwe.

Poruszone wyżej kwestie zostały trafnie odnotowane i wykorzystane w części teoretycznej rozprawy - wstępie. Doktorantka porusza tu bardzo istotne zagadnienia takie jak: nierówności w stanie zdrowia i potrzeba ich niwelowania, źródła informacji o stanie zdrowia populacji, miary stanu zdrowia populacji.

Zasadniczym celem pracy doktorskiej była ocena zmian w nadumieralności mężczyzn z powodu ogółu przyczyn i według najważniejszych klas i grup przyczyn zgonów w województwie łódzkim w latach 1999-2014 oraz społeczno – demograficznych uwarunkowań tego zjawiska.

Doktorantka formułuje 9 celów szczegółowych:

1. Ocena zmian w umieralności ogólnej mężczyzn w województwie łódzkim w latach 1999-2014.
2. Ocena zmian w umieralności ogólnej kobiet w województwie łódzkim w latach 1999-2014.
3. Obliczenie wskaźników nadumieralności mężczyzn z powodu ogółu przyczyn zgonów oraz wyznaczenie trendu ich zmian w latach 1999 -2014.
4. Identyfikacja grup wieku, w których problem nadumieralności mężczyzn jest najbardziej nasilony.
5. Określenie udziału zgonów przedwczesnych (0-64 lat) ogółem w analizowanych latach oraz w podziale na płeć i poszczególne klasy i grupy przyczyn.
6. Identyfikacja grup ludności, w których występuje największe nasilenie zjawiska nadumieralności z uwzględnieniem następujących zmiennych: wykształcenie, stan cywilny oraz miejsce zamieszkania (miasto/wieś).

7. Analiza struktury zgonów mężczyzn i kobiet według najważniejszych klas i grup przyczyn w początkowym i końcowym okresie badania.
8. Analiza zjawiska nadumieralności i trendów zmian w odniesieniu do najważniejszych klas przyczyn zgonów według ICD -10: chorób układu krążenia, nowotworów złośliwych, przyczyn zewnętrznych, chorób układu oddechowego i trawiennego.
9. Analiza zjawiska nadumieralności i trendów zmian w odniesieniu do najważniejszych grup i kategorii przyczyn zgonów w wyżej wymienionych klasach tj. choroby niedokrwiennej serca (ze szczególnym uwzględnieniem ostrego zawału serca) chorób naczyń mózgowych, chorób tętnic, tętniczek i naczyń włosowatych (w tym przede wszystkim miażdżycy) , nowotworów złośliwych płuc i jelita grubego, wypadków komunikacyjnych, samobójstw, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, marskości oraz choroby alkoholowej wątroby.

Do realizacji celów Doktorantka formułuje 9 adekwatnych pytań badawczych oraz w oparciu o problemy badawcze formułuje 9 hipotez badawczych.

Kolejny rozdział „Materiał i metody” zawiera szczegółowy opis procedury badań. Doktorantka dokonała analizy 501 124 rekordów bazy danych utworzonej na podstawie Kart zgonów mieszkańców województwa łódzkiego w latach 1999 -2014. Ponadto Doktorantka w tej sekcji przedstawia współczynniki i sposoby ich obliczania, które zostały wykorzystane w pracy.

Kolejny rozdział „Charakterystyka badanej populacji” zawiera szereg podrozdziałów wprowadzających w tematykę pracy i zarazem będących tłem do rozważań naukowych.

Następna sekcja zatytułowana „Wyniki” stanowi bardzo rzetelny, szczegółowy i świetnie przedstawiony graficznie bogaty materiał.

Kolejny rozdział pt. „Dyskusja” zawarty na 20 stronach budzi mój niedosyt zwłaszcza że materiał przedstawiony przez Doktorantkę w sekcji „Wyniki” jest bardzo obszerny , mam jednak świadomość, że poszerzenie tego rozdziału zwiększyłoby i tak obszerną dysertację.

Interesujący jest rozdział 7 „Podsumowanie wyników i zakończenie”, który w moim przekonaniu powinien być połączony z sekcją „Dyskusja”. W tym rozdziale Doktorantka weryfikuje postawione hipotezy.

Po tej sekcji Doktorantka formułuje 7 wniosków które potwierdzają osiągnięcie celu głównego.

Piśmiennictwo w liczbie 188 pozycji w tym: 38 to dostępne internetowe, 64 z ostatnich 5 lat, 80 pozycji anglojęzycznych. Piśmiennictwo zostało dobrane i wykorzystane prawidłowo.

Podsumowanie

Przedstawiona mi do oceny praca dotyczy istotnego zagadnienia, co znajduje odzwierciedlenie w przeglądzie piśmiennictwa przedmiotu. Cel główny pracy został osiągnięty. Warto podkreślić użyteczny charakter osiągniętych wyników badań. Jest to bardzo dobrze udokumentowana i opracowana praca oparta o bogaty materiał, wymagająca od Autorki bardzo dobrego przygotowania teoretycznego i praktycznego.

Dodatkowo za pozytywną oceną przemawia fakt, że jest to dobrze przemyślana koncepcja, uzasadniona teoretycznie i zweryfikowana empirycznie. W podsumowaniu nie można pominąć dużego zaangażowania Doktorantki w realizację projektu badawczego.

W podsumowaniu stwierdzam że rozprawa doktorska mgr Beaty Ciabiada - Bryła pt. „Analiza nadumieralności mężczyzn w województwie łódzkim w latach 1999 -2014” spełnia warunki określone w art. 13 ust.1 z dnia 14.03.2003 roku *o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz stopniach i tytułach w zakresie sztuki*, (Dz. U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) to jest stanowi oryginalne rozwiązanie zagadnienia naukowego oraz dowodzi ogólnej wiedzy teoretycznej i umiejętności tworzenia warsztatu badawczego.

Przedkładam zatem wniosek do Wysokiej Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie mgr Beatę Ciabiada - Bryła do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Jednocześnie przedkładam wniosek Wysokiej Radzie o wyróżnienie pracy doktorskiej.

Dr hab. n. med.
Ewa Rudnicka-Drożak
medycyna ogólna
spec. medycyny rodzinnej
spec. zdrowia publicznego
8717999

Dr hab. n. med. Ewa Rudnicka - Drożak